

MAEDI - VISNA SEIREPROGRAMM

Maedi-visna ehk krooniline progresseeruv pneumoonia on viirushaigus. Eestis on uuritud lambakarju maedi-visna viirushaigusele alates 1999. aastast. Maedi-visna tõrjeprogrammi aluseks on vereproovide võtmine, testimine ning viirus kandjate loomade ning nende järglaste karjast väljaviimine. Maedi-visna seire- ja tõrjeprogrammiga ühinemine on soovituslik. Registrit karjade maedi-visna staatuse kohta peab Eesti Lambakasvatajate Selts. Maedi-visna uuringute tulemused kajastatakse seltsi kodulehel. Maedi-visna vaba karja staatus annab suguloomade müügil omanikule teatud müügieelise uurimata ja maedi-visna positiivsete karjade ees.

Programmiga ühinenud karjades alustatakse maedi-visna seirega. Selleks uuritakse kõik karjas olevad uted ja jäärad, kes on vanemad kui 24 kuud. Et tegemist on viirusega, siis tuleb uurida võimalikult kõik (vähemalt 90%) selles vanuses lambad, sealhulgas ka praakuted ja teiste loomaomanike lambad, kes tõrjeprogrammiga ühinenud lammastega koos karjas käivad või muul viisil kokku puutuvad. Lambakasvataja saab ise valida uuringute tegemiseks sobivaima aastaaja.

Kui uurimata karjas tehtud analüüside vastused on kõik negatiivsed ja uuritud on vähemalt 90% karjas olevatest üle kahe aasta vanustest lammastest, omistatakse karjale staatus M1. Aasta pärast tehakse kordusanalüüs, mille käigus uuritakse taas võimalikult kõik üle kahe aasta vanused lambad. Kui ka teistkordse uuringu järgselt on kõik analüüside vastused negatiivsed, omistatakse karjale staatus M2. Kolmandal aastal uuritakse taas võimalikult kõik karjas olevad üle kahe aasta vanused lambad ning negatiivsete laborivastuste korral omistatakse karjale staatus M3 – maedi- visna vaba kari. Edaspidi on vajalik M3 staatuse säilitamiseks:

- osta karja loomi ainult uuritud ja võrdse või kõrgema staatusega karjadest ning
- korrata üle kahe aasta vanuste lammaste uuringuid igal kolmandal aastal.

Maedi-visna staatuse saamiseks tuleb ELaSi saata laborivastuste lehe koopia, millelt on näha ka uuritud lammaste registrinumbrid. Kui tegemist on lammastega, kes ei ole jõudluskontrollis, siis tuleb iga kord koos koopiaga laborivastustest ELaSi saata ka Loomade registri või karjaraamatu väljatrukk, millelt on näha proovivõtu ajal karjas olnud lammaste registrinumbrid ja sünniajad.

Kui lambakasvatusega alustav isik ostab lambaid ainult kehtiva maedi-visna staatusega karjadest, läheb karja staatus ostetud lammastega kaasa.

Maedi-visna tõrjeprogrammiga ühinenud farmi on lubatud staatuse säilitamiseks lambaid osta sama või parema staatusega karjast. Kui lambakasvataja ostab lambaid madalama maedi-visna staatusega karjast, omistatakse kogu tema karjale madalam maedi-visna staatus.

Kui uuringute käigus tuleb välja maedi-visna positiivseid loomi, siis fikseeritakse karja staatuseks M+ – maedi-visna positiivne kari. Lambaomanikul on võimalus seireprogrammist välja astuda või alustada maedi-visna tõrjeprogrammiga.